

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

від 18 грудня 2019 р.

№ 20/3_____

Про проект Закону про внесення змін до
Податкового кодексу України щодо
збільшення ставок екологічного податку
та впровадження європейських принципів
модернізації української промисловості
(реєстр. № 2367-1)

та
про проект Закону про внесення змін до
Податкового кодексу України щодо
збільшення ставок екологічного податку
для впровадження європейських принципів
модернізації української промисловості
(реєстр. № 2367-2)

Комітет з питань екологічної політики та природокористування, відповідно до предметів відання, розглянув проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збільшення ставок екологічного податку та впровадження європейських принципів модернізації української промисловості (реєстр. № 2367-1 від 18.11.2019), поданий народними депутатами України Магєрою С.В., Магомєдовим М.С., Шпенєвим Д.Ю. та проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збільшення ставок екологічного податку для впровадження європейських принципів модернізації української промисловості (реєстр. № 2367-2 від 19.11.2019), поданий народним депутатом України Морозом В.В., і відзначає.

Метою законопроекту (реєстр. № 2367-1) є збільшення надходжень від екологічного податку на викиди в атмосферне повітря та водні об'єкти, та закріплення оптимального, ефективного та цільового механізму використання екологічного податку шляхом надання платнику податків права на зниження податкових зобов'язань у разі здійснення ним за власний кошт екологічних інвестицій та екомодернізації для покращення екологічної ситуації в Україні.

В законопроекті (реєстр. № 2367-1) пропонується внести зміни до статей 14, 243, 245, 249, розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України, якими:

встановлюється підвищення в 1,5 рази ставок екологічного податку на викиди в атмосферне повітря (крім ставки за викиди двоокису вуглецю, яка згідно із Законом № 2628-VIII від 23.11.2018, була підвищена більше ніж в 24 рази) та на скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти;

скасовується податок на викиди окису вуглецю (як на речовину, викиди якої залежать від ефективності спалювання палива (ступінь окислення вуглецю), та в більшості розвинених країн світу і ЄС регулювання якої відбувається за рахунок економічних показників роботи установки);

встановлюється платнику податків можливість зменшити нарахований за результатами звітного періоду екологічний податок (в розмірі до 70 % від обчисленої суми екологічного податку) на суму освоєних (здійснених) капітальних інвестицій в необоротні активи та інших поточних витрат, понесених платником податку в межах здійснення планованої діяльності, які спрямовані на охорону довкілля та запобігання, скорочення чи ліквідації забруднення відповідними джерелами забруднення;

передбачається поступове введення підвищених ставок екологічного податку в дію протягом найближчих десяти років.

В законопроекті передбачається, що реалізація відповідних природоохоронних заходів суб'єктом господарювання має бути попередньо погодженою Мінекоенерго України у межах проведення оцінки впливу на довкілля, в порядку встановленому законодавством.

В законопроекті передбачається, що право застосування механізму зменшення екологічного податку виникає тільки після понесення платником податків фактичних витрат на фінансування відповідних природоохоронних заходів. Якщо здійсненні капітальні вкладення або поточні витрати на охорону довкілля були профінансовані за рахунок державного/місцевого бюджету, міжнародної технічної допомоги або грантів, то платник податків не зможе претендувати на зменшення екологічного податку. У разі перевищення платником податку у звітному кварталі суми фактичних витрат на екологічні проекти/заходи, зменшення екологічного податку допускатиметься у декількох податкових періодах в межах встановлених лімітів для зменшення.

Метою законопроекту (реєстр. № 2367-2) є закріплення збалансованого та цільового механізму використання екологічного податку шляхом одночасного запровадження підвищених ставок на екологічний податок та надання права на зниження податкових зобов'язань підприємств у разі здійснення ними за власний кошт екологічних інвестицій та екомодернізації для покращення екологічної ситуації в Україні.

В законопроекті (реєстр. № 2367-2) пропонується внести зміни до статей 243, 245, 246, 247, 248, XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України, до статей 5, 6, 9 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та статей 20², 48 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища».

В законопроекті змінами до Податкового кодексу України пропонується:

підвищити на 3 % ставки екологічного податку, відповідно до зростання внутрішнього валового продукту за підсумками 2019 року за оцінками Мінекономіки України;

встановити, що обчислена сума екологічного податку: за викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря; за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти; за розміщення відходів (крім розміщення відходів як вторинної сировини на власних територіях (об'єктах) суб'єктів господарювання), зменшується платником податків за результатами звітного періоду (в розмірі до 70 % від обчисленої суми екологічного податку) на суму освоєних (здійснених) капітальних інвестицій в необоротні активи та інших поточних витрат, понесених платником податку в межах здійснення планованої діяльності, які спрямовані на реалізацію проектів екологічної модернізації підприємства або інших заходів для запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля, здійснених в межах провадження планованої діяльності, затвердженої у порядку встановленому законом України «Про оцінку впливу на довкілля»;

попереднє погодження Мінекоенерго України доцільності та обґрунтованості реалізації відповідних екологічних заходів суб'єктом господарювання, у межах проведення оцінки впливу на довкілля із зазначенням цих заходів у висновках про оцінку впливу на довкілля;

визначити, що право застосування механізму зменшення екологічного податку виникає тільки після понесення платником податків фактичних витрат на фінансування відповідних екопроектів та екозаходів. У разі перевищення платником податку у звітному кварталі суми фактичних витрат на екологічні проекти/заходи, зменшення екологічного податку допускається у декількох податкових періодах в межах встановлених лімітів для зменшення.

В законопроекті зміни до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», як зазначає суб'єкт права законодавчої ініціативи, спрямовані на запровадження запропонованого податкового механізму зменшення екологічного податку.

Комітет зазначає, що, за результатами розгляду 13 листопада 2019 року проекту Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збільшення ставок екологічного податку з метою проведення додаткових заходів, що сприятимуть зміцненню здоров'я та покращенню медико-санітарного забезпечення громадян України (реєстр. № 2367 від 01.11.2019), внесений народними депутатами України Шевченком Є.В., Гетманцевим Д.О., Бондаренком О.В. та іншими, Комітет Рішенням № 13/3 від 13.11.2019 рекомендував головному Комітету – Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики внести на розгляд Верховної Ради України пропозицію про повернення законопроекту суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Комітет зазначає, що наразі у Верховній Раді України зареєстровано п'ять законопроектів щодо екологічного оподаткування та впровадження європейських принципів модернізації української промисловості. Положення цих законопроектів дублюються. Вбачається за доцільне їх об'єднати для розробки нових відповідних законопроектів або розглядати одним пакетом, це проекти Законів України:

про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збільшення ставок екологічного податку з метою проведення додаткових заходів, що

сприятимуть зміцненню здоров'я та покращенню медико-санітарного забезпечення громадян України (реєстр. № 2367 від 01.11.2019);

про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збільшення ставок екологічного податку та впровадження європейських принципів модернізації української промисловості (реєстр. № 2367-1 від 18.11.2019);

про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збільшення ставок екологічного податку для впровадження європейських принципів модернізації української промисловості (реєстр. № 2367-2 від 19.11.2019);

про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження європейських принципів модернізації української промисловості (реєстр. № 2464 від 18.11.2019);

про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо забезпечення цільового використання екологічного податку та впровадження європейських принципів модернізації української промисловості (реєстр. № 2465 від 18.11.2019).

На нашу думку, раптове підвищення ставок екологічного податку в 1,5 або в 3 рази, як це передбачено у законопроектах (реєстр. №№ 2367-1, 2367-2) може призвести до негативних соціально-економічних наслідків, зокрема, до скорочення робочих місць, підвищення ціни на продукцію промислового сектору для кінцевого споживача, оскільки ставки податків закладаються у тарифи та ціни. При цьому не відбудеться раптового покращення стану довкілля.

Міністерство енергетики та захисту довкілля України у своєму висновку зазначає, що відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» (далі – Закон) здійснення оцінки впливу на довкілля є обов'язковим у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності, визначеної частинами другою і третьою статті 3 Закону, яка підлягає оцінці впливу на довкілля до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Отже, оцінка впливу на довкілля здійснюється для видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля, тобто для визначення допустимості провадження планованої діяльності для реалізації проектних рішень, тобто оцінка впливу на довкілля здійснюється перед затвердженням проектної документації, коли параметри є прогнозними. Тому на стадії планованої діяльності в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля неможливо визначити, чи досягне підприємство показників, визначених проектними рішеннями під час здійснення планованої діяльності.

Мінекоенерго зазначає, що оцінка впливу на довкілля здійснюється щодо майбутньої діяльності, а не господарської, яка вже реалізується.

Мінекоенерго зазначає, що відповідно до частини п'ятої статті 9 Закону висновок з оцінки впливу на довкілля визначає основні характеристики та місце провадження планованої діяльності, а досягнення цих характеристик можливі після впровадження зазначеної діяльності. Виявлення будь-яких розбіжностей і відхилень у прогнозованих рівнях впливу та ефективності заходів із запобігання забрудненню довкілля та його зменшення забезпечується шляхом здійснення післяпроектного моніторингу. Наведене свідчить про неможливість запровадження механізму зменшення екологічного податку у висновку з оцінки впливу на довкілля.

Законопроектами № 2367-1 та 2367-2 передбачається внесення змін до абзаців першого та другого пункту 14.1.81 Податкового кодексу України, зокрема доповнити їх словами «модернізацію» та «поліпшення».

Положеннями абзацу шостого частини першої статті 4 та частини першої статті 9 Закону України «Про архітектурну діяльність» визначено, що до будівництва належать нове будівництво, реконструкція, реставрація та капітальний ремонт об'єкта архітектури, які повинні здійснюватися відповідно до затвердженої проєктної документації, державних стандартів, норм і правил у порядку, визначеному Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності».

Крім того, частиною другою статті 875 Цивільного кодексу України встановлено, що договір будівельного підяду укладається на проведення нового будівництва, капітального ремонту, реконструкції (технічного переоснащення) підприємств, будівель (зокрема житлових будинків), споруд, виконання монтажних, пусконаладжувальних та інших робіт, нерозривно пов'язаних з місцезнаходженням об'єкта.

Відповідно до пункту 3.7 ДБН А.2.2-3-2014 «Склад та зміст проєктної документації на будівництво» капітальний ремонт - це сукупність робіт на об'єкті будівництва, введеному в експлуатацію в установленому порядку, без зміни його геометричних розмірів та функціонального призначення, що передбачають втручання у несучі та огорожувальні системи, при заміні або відновленні конструкцій чи інженерних систем та обладнання, у зв'язку з їх фізичною зношеністю та руйнуванням, поліпшенням експлуатаційних показників, а також благоустрій території.

Таким чином, поліпшення є складовою капітального ремонту.

Термін «модернізація» не застосовується у нормативно-правових актах та нормативних документах у сфері будівництва.

З огляду на це пропонуємо слова «модернізацію», «поліпшення» виключити.

Також законопроектом № 2367-2 пропонується, крім внесення змін до Податкового кодексу України (далі - Кодекс), також внести зміни до законів України «Про оцінку впливу на довкілля» та «Про охорону навколишнього природного середовища».

Водночас відповідно до пункту 7.3 статті 7 Кодексу будь-які питання щодо оподаткування регулюються цим Кодексом і не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів, що містять виключно положення щодо внесення змін до цього Кодексу та/або положення, які встановлюють відповідальність за порушення норм податкового законодавства.

За узагальнюючим висновком Мінекоенерго не підтримує зазначені законопроекти.

Комітет зазначає, що у законопроекті (реєстр. № 2367-2) назва законопроекту не відповідає його змісту, оскільки у назві задекларовані зміни до Податкового кодексу України, проте зміст законопроекту також передбачає зміни до Законів України «Про оцінку впливу на довкілля» та «Про охорону навколишнього природного середовища».

Комітет зазначає, що до законопроекту (реєстр. № 2367-2) відсутнє фінансово-економічне обґрунтування. Відповідно до вимог частини третьої

статті 91 Регламенту Верховної Ради України, у разі внесення законопроекту, проекту іншого акта, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету (надходжень бюджету та/або витрат бюджету), до законопроекту має бути додане фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Наявність зазначеного обґрунтування є підставою для складення відповідних висновків щодо доцільності його прийняття.

Комітет зазначає, що пропозиції законопроектів (реєстр. № 2367-1, 2367-2) в частині набрання чинності Закону з дня, наступного за днем його опублікування, не відповідають статті 27 Бюджетного кодексу України, якою визначено, що закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються: не пізніше 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку планового бюджетного періоду; після 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

Оскільки відповідно до статті 116 Конституції України проведення фінансової політики та виконання затвердженого Верховною Радою України Державного бюджету України забезпечує Кабінет Міністрів України, головному Комітету доцільно отримати відповідні експертні висновки Уряду щодо зазначених законопроектів.

За результатами розгляду Комітет **в и р і ш и в :**

1. Рекомендувати Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики внести на розгляд Верховної Ради України пропозицію про повернення на доопрацювання суб'єкту права законодавчої ініціативи проекти Законів про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збільшення ставок екологічного податку та впровадження європейських принципів модернізації української промисловості (реєстр. № 2367-1 від 18.11.2019), поданий народними депутатами України Магєрою С.В., Магомєдовим М.С., Шпенєвим Д.Ю., та про внесення змін до Податкового кодексу України щодо збільшення ставок екологічного податку для впровадження європейських принципів модернізації української промисловості (реєстр. № 2367-2 від 19.11.2019), поданий народним депутатом України Морозом В.В.

2. Рішення направити Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО